

ПУБЛІЧНІ ЕКОЗАКУПІВЛІ ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД РОЗВИТКУ РИНКУ ДЕРЖАВНИХ ЗАМОВЛЕНЬ

Халіна В.Ю., Буцький В.О., Устіловська А.С.

*Харківський національний університет будівництва та архітектури,
м. Харків*

Еко-експерти називають лише дві основні умови для поширення культури сталих закупівель в українських держустановах: бажання замовника, керуючись ст. 22 ЗУ «Про публічні закупівлі», застосовувати екологічні критерії відбору та вибору, а також наявність компетентного персоналу, здатного встановити й обґрунтувати доцільність застосування таких критеріїв. З другим, стверджують експерти, на сьогодні ще є певні проблеми. І хоч сьогодні у деяких ЗВО запроваджено спеціальну дисципліну і, навіть, освітні програми щодо підготовки магістрів в сфері закупівель, практика сталих тендерних процедур все ще досить непопулярна у державних органах.

Для того, щоб попит змінювався на користь товарів та послуг з покращеними екологічними характеристиками, важливо не тільки сприяти упровадженню енергоефективних та екологічних інновацій, технології більш чистого виробництва, а й визначити чіткі вимоги, правила та процедури для здійснення «зелених» закупівель. Надання переваги відносно придбання товарів та послуг з покращеними екологічними характеристиками дозволить сформувати ринок «зеленої» продукції, системно збільшувати його ринкову долю що, у свою чергу, сприятиме розвитку екологічних технологій, інновацій та інвестицій.

«Зелені», або сталі закупівлі в Україні – явище відносно нове. Багато хто із замовників про нього чув, але сказати напевне, в чому полягає суть підходу, можуть далеко не всі. Застосування вимог екологічних і соціальних стандартів разом із проведенням оцінки повної вартості життєвого циклу предмету закупівлі дозволяє досягти високої ефективності закупівлі. Застосовуючи «зелені» публічні закупівлі, бюджетні організації встановлюють до предмету закупівлі вимоги технічних специфікацій щодо: безпеки та функціональних характеристик; ефективності використання енергії, водних та інших ресурсів під час експлуатації (використання) у поєднанні з зниженням викидів забруднюючих речовин та парникових газів; зменшення відходів виробництва та споживання.

Провівши докладний парадигмальний аналіз сутності поняття «зелені» публічні закупівлі, автори даного дослідження зупинилися на наступній інтерпретації цієї економічної категорії, розглядаючи їх як закупівлі товарів, робіт та послуг з поліпшеними екологічними характеристиками та врахуванням повної вартості їхнього життєвого циклу для забезпечення потреб держави та територіальної громади.

Незважаючи на те, що втілення ідеї «зелених» закупівель є добровільним інструментом для використання в державній політиці і державні органи мають право обирати якою мірою їх реалізовувати, вони мають значні економічні, екологічні, соціальні переваги.